

Ідеологічна основа світогляду майбутніх юристів

Баранова А.В., викладач кафедри АГПФЕБ СумДУ

Становлення особистості майбутнього юриста невід'ємно пов'язано з виховною складовою державної правової системи, в цілому, та у вищому навчальному закладі, зокрема. Визначальною особливістю державної виховної політики є її ідеологічний зміст, бо саме виховна ідеологія виступає основою реалізації виховної функції держави. Крім того, науковці зазначають, що саме з відсутністю офіційної ідеології, необхідної для нових інтегративних та регулятивних державних механізмів, пов'язані труднощі суспільного розвитку та модернізації в Україні [1, с. 15]. Зазначене, на наш погляд, доводить важливість ідеологічної основи державної виховної політики.

Форми суспільної свідомості проявляються саме через ідеологію, виступають засадою і засобом розвитку свідомості людини. Погоджуємося з думкою науковців, що ідеологія присутня в житті людини як цілісність, що пронизує кожне явище, подію, завдає єдність всьому світосприйняттю [2]. Суспільна свідомість сьогодні зорієнтована на соціальну активність і творчість. Отже, не відкидаючи політичний аспект ідеології, зазначимо, що визначальна роль ідеології у державній виховній політиці полягає в тому, що набагато раніше, ніж ідеологія стає політичною свідомістю людини, вона спричиняє становлення індивідуальної свідомості особистості людини, і молоді, зокрема.

Характеристичі поняття «ідеологія» присвячені також роботи вітчизняного політолога Н. Чубура. На думку науковця, ідеологія формує соціально-політичну мотивацію визначеного типу та спрямованості, що визначає ієрархію соціально важливих цілей, а саме: довготривалих та поточних. Ідеологічна система, сформована з політичних ідей, концепцій, доктрин не просто відображає суспільно-економічні реалії, а виражає певні інтереси щодо складних соціально-політичних суб'єктів, носіїв ідеології [3, с. 171].

Науковці наголошують на актуальності питання визначення ідеології, яка максимально сприяла б об'єднанню суспільства, значною мірою несла б позитивний, конструктивний потенціал, була б спроможна забезпечити консенсус усіх політичних сил [4, с. 16]. Фахівець з державного управління С. Бронікова навіть визначає основні інструменти такої ідеологізації суспільства: стереотипізацію, міфологізацію, символізацію, що репрезентують перетини реального, інформаційного й символічного світу [5, с. 56].

Об'єктивно жодна з ідеологій не може з усією повнотою відображувати широкий спектр соціальних інтересів і тенденцій розвитку суспільства. Проте максимально виражати загальнонаціональні інтереси може така ідеологія, що за своїм характером найбільше відповідає історичним традиціям, установкам і очікуванням більшості громадян певної держави. Отже загальнодержавна, загальнонаціональна ідеологія є похідною від суспільної, яка становить дух, неповторну особливість, характер даного народу. В свою чергу державна ідеологія є більш універсальною, і саме вона є основою політики, найперше, соціальної, завдяки чому забезпечується стабільність держави та її інтенсивний розвиток.

Відповідно в сфері виховання ідеологія являє собою – систему ідей та поглядів в суспільстві, положень різноманітних концепцій, програм політичних партій та громадських організацій, в яких визначається ставлення до виховання молоді та відображується суспільний виховний ідеал. Тобто *виховний ідеал* – це уявлення суспільства про результат виховного процесу, систему ціннісних орієнтирів та переконань молоді людини, які характеризують її особистість та виступають мотиваційною основою її діяльності.

Ідеологія органічно пов'язана з політичною управлінською практикою, бо ідеологічний компонент є невід'ємною складовою політики. На думку російського політолога В. Глуценка, який розглядає політику з точки зору системно-управлінського підходу, саме ідеологія виступає логічною та психологічною поведінковою основою системи політичного управління [6, с. 54]. Ідеологічне відбиття орієнтоване на визначення довготривалих цілей та ціннісної мотивації – обґрунтувати і виправдати поточні політичні дії більш високими ціннісними пріоритетами, більш віддаленими цілями [3, с. 172]. Саме так виховний ідеал суспільства, відображуючись у державній виховній ідеології, стає основою

виховної політики. Визначальний вплив такої ідеології на діяльність органів влади доводить, що виховна ідеологія є важливою ознакою державної виховної політики.

Метою національного виховання є формування цілісної особистості громадянина – патріота України, що поєднує в собі інтелектуальний потенціал, духовність, життєву компетентність та високий професіоналізм, особистість зі стійкою системою ціннісних орієнтацій та переконань, що визначають стиль та спосіб її життя. Таку особистість молоді людини покликано формувати різноманітні суспільні інститути: сім'я, заклади освіти, культури, громадські організації та політичні партії, а органи державного управління та місцевого самоврядування – в реалізації національної виховної політики. Отже, ідеологічна основа, закладена в особистості студента-юриста, стане мотиваційною основою його подальшої професійної діяльності.

Література

1. Єлагін В. П. Сучасна парадигма розбудови соціальної держави в Україні: [монографія] / В. П. Єлагін. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. – 244 с.
2. Додон Н. Г. Упровадження соціокультурної політики щодо формування ціннісних орієнтацій на регіональному рівні / Н. Г. Додон // Державне будівництво. – 2008. – №1. – Режим доступу: http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/n_1_2008.
3. Чубур Н. В. До питання ролі ідеології у сучасній державі / Н. В. Чубур // Наука і методика: Збірник науково-методичних праць / Редкол.: Т.Д.Іщенко (гол.ред.) та ін. – К.: Аграрна освіта, 2009. – Вип. №18. – С. 168-172.
4. Виховання національно свідомого, патріотично зорієнтованого молодого покоління, створення умов для його розвитку як чинник забезпечення національних інтересів України: аналітично-інформаційні матеріали. – К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2003. – 191 с.
5. Бронікова С.А. Соціокомунікативний механізм державного управління: теорія і практика моделювання: [Монографія] / С.А. Бронікова. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2010. – 346 с.
6. Глущенко В. В. Политология: системно-упр. подход / В. В. Глущенко. – М. : ИП Глущенко В. В. – 2008. – 160 с.